

МУЗИКА

1. Проучване на свободната сцена за музика в София

Досега не е правено нито количествено, нито качествено изследване на състоянието на свободната музикална сцена в София. Поради това е трудно да се твърди със сигурност, но активни на тази сцена са приблизително 250 групи, двайсетина продуциращи компании, няколко разпространители и над 500 изпълнители, автори и продуценти. В рамките на проект „Споделена Визия“ се създаде само първата представа, кои са участниците в тази сцена, как работят в тази сфера на изкуствата и какво е нужно за развитието ѝ. Настоящият текст е плод на срещите на работната група за музика към проекта, на дългогодишния опит на участниците и на контактите им с активни представители от област музика.

1.1 Основни участници в проведения анализ

В работната група за анализ участваха: **Александър Евтимов** – изпълнител, част от група “Попара”, продуцент, основател на лейбъл за независима музика “Биг Банда”, **Андрония Попова** - изпълнител, група “Насекомикс”, музикален педагог, **Васил Гюров** - експерт, “Българска Музикална Асоциация”, изпълнител, група “Ревю”, **Илиана Бойчева** - автор и радиоводещ, Радио Тангра.

Бяха проведени консултации с

Цветан Цветанов – продуцент, “Аларма Пънк Джаз”, музикален критик, БНР

Тим Гюбел – продуцент, “Фюжън ембаси”, **Александър Деянов** – изпълнител, **Никола Груев** - изпълнител, **Иван Шопов** – изпълнител, **Климент Дичев** – изпълнител, продуцент “Артмосферик”, **Петър Пармаков** – изпълнител, **Йоанна Робева** – изпълнител, **Георги Дончев** – изпълнител, **Росен Захариев** – изпълнител, **Михайл Йосифов** – изпълнител, **Димитър Горчаков** – изпълнител, **Ина Кънчева** – продуцент, изпълнител и **Лора Чекоратова** - изпълнител

1.2 Свободната сцена за музика в София

Повечето от формите, наричани днес класически, приютени и финансирани основно в културните институции и публичния и частния сектор, са възникнали като независими. Свободната сцена винаги е била в авангарда на изкуството, търсила е и е откривала нови изразни средства, част, от които са били след това широко приемани.

Ярък пример за това са джаз стандартите, които в същността си са авторски творби, поставили основата на цяло едно течение. Подобен е и случаят с електронната музика, която от нововъведение се превърна в масова тенденция.

Свободната музикална сцена е адаптивна и многофункционална. Способността ѝ да се самоорганизира и да оцелява при трудни условия е ценна не само в културен, но и в социален аспект.

1.2.2 Контекст на развитие

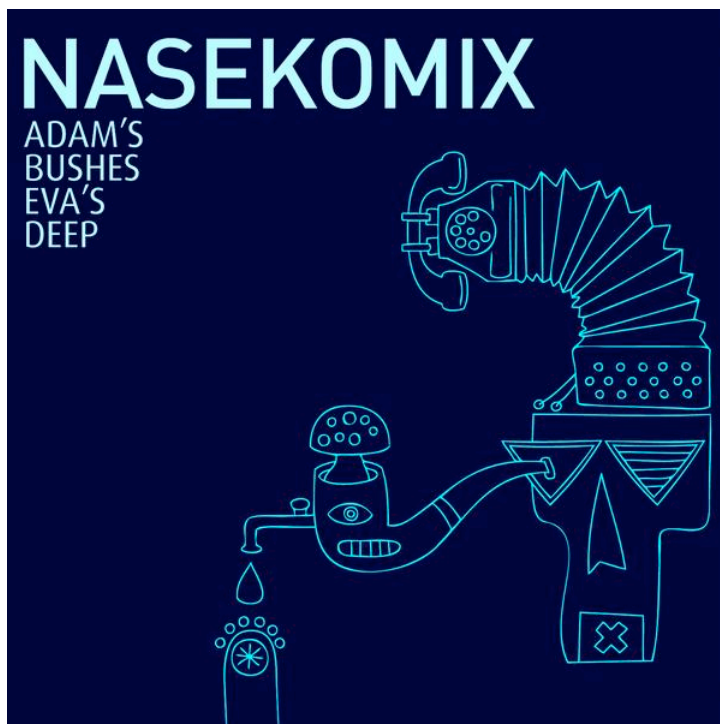
Свободната музикална сцена е резултатът от инициативите **на творци, групи и формални и неформални организации** да представят пред публика нови форми, изразни средства, съвременни музикални продукти и процеси. В организирането на тези срещи с публиката те действат, като независими предприемачи и **често си партнират с публичния и частния сектор**. Голяма жанрова част от музикалната сцена е обвързана с клубния живот в София, който е силно свързан с развлекателната индустрия. **В града има над 20 клуба за жива музика. Публиката на клубните събития рядко надвишава 300 човека.**

Концерт на Котарашки (личен архив)

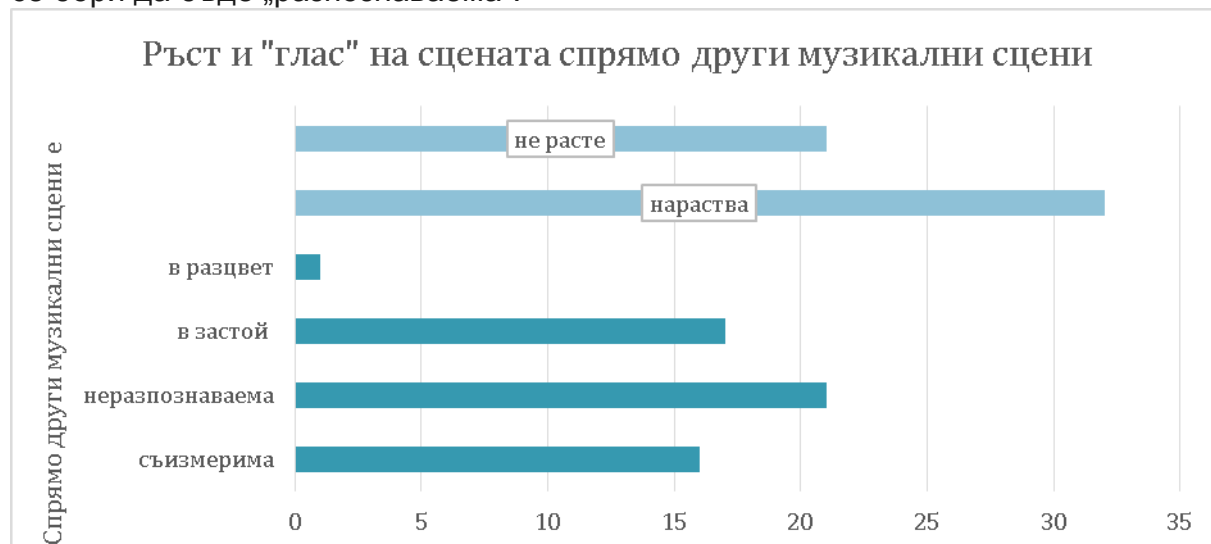
Свободната музикална сцена е свързана с музикалната индустрия.

Свободната, независима сцена **произвежда** аудио и видео продукция, която **разпространява** по интернет, на твърди носители, по радиостанции и на концерти. На едно ниво тя е част от музикалната индустрия в София. **Това, което я отличава и поставя в по-различна позиция е експерименталността, новаторството и независимостта от големи структури.** Независимостта на свободната сцена не означава слаб пазарен потенциал, тя е търсена от широки аудитории и в страната, а и извън нея. Един от примерите е група **“Насекомикс”**, която е на първо място по продажби на българския музикален пазар през 2010 с **11 000 продажби на първият им албум.**

Първият албум на "Насекомикс" 2010 год.

За дистрибуцията на продукта си, групата се свързва с разпространител на популярна музика и за първи път в България албум на представител на свободната музикална сцена се появява по всички бензиностанции в страната. Албумът получава и **признание в чужбина и е предложен за номинация Грами за "алтърнатив" музика**. Това доказва, че при подходяща среда за развитие и подкрепа за разпространение на продукти, **свободната сцена за музика в София би била съизмерима с тази в други Европейски градове**. В момента според участниците в интернет проучването на „Споделена Визия“, тя се бори да бъде „разпознаваема“.

Концерт на "Насекомикс" в "Модерен Театър" 2010 (фотография Вл. Петков)

Типично за сцената, е че тя съществува встрани от големите радио и телевизионни медии и не се занимава с изграждането на образи, разпознаваеми като поп култура. Независимата свободна сцена не се занимава с манифактура за хитове, подчинена на общата мода или опитваща се да наложи такава, въпреки че отделни продукти или изпълнители придобиват популярност. **Създава съдържание, което не се нагажда спрямо публиката, а търси своята публика.** Именно за това, разпространението на информация за свободната сцена и обществената подкрепа е важна, за да не се загубва нейния глас в морето от комерсиална българска и международна музика. Друг добър пример е успехът на **Никола Груев - "Котарашки"** и групата му, които имат за последните 3 години 99 концерта. От тях 36 на фестивали, 63 в клубове, като 31 са в чужбина и 68 в България. В страната **техен разпространител и организатор на изяви е "Фюжън ембаси"**, които са продуценти и на **група "Оратница"**, чиято популярност все повече расте. От 1 януари до 1 октомври 2016 година "Оратница" имат 63 концерта, от които само 20 са в България. За илюстрация на темпа нарастване на дейността на групата: през 2014 имат 47 изяви, за 2015 – 58, а до края на 2016 се очаква броя на концертите им да стигне 84. В София организации като „Фюжън Ембаси“ са малко и работят с огромен риск и далеч не обхващат цялата сцена. Група „Оратница“ е сред изключенията, които ползват Столична Програма „Култура“ и са представяли София чрез музикалното си узкуство. Като цяло, музикалната свободна сцена, сътрудничи с други организации в полза на публиките, но не се използват максимално ресурсите за развитие на музикалния пазар и на Културния облик на София.

Резултатите от проучването, както и анализа на работната група показват, че сцената се издържа предимно от продажби на билети и продукти и инвестициите в нея са важни и за развитието на публики и за културния имидж на София, но най-вече за развитието на творците и музикалното изкуство като цяло.

Концерт на «Оратница» в клуб «Терминал 1» 2014 год.

Свободната музикална сцена **се проявява в най-чистия си вид в своя контакт с „жива“ публика и изпълненията** на фестивални сцени, в организирани периодични и инцидентни **събития**, в издаване на продукция на твърд носител, в интернет и **във връзка с други изкуства като кино, театър и танц.**

1.2.3 Тенденции и специфики на софийската сцена в периода 2014 - 2016

В последните 3 години броя на участниците в свободната сцена нараства значително. Въпреки своя ръст, тя е силно **фрагментирана** що се отнася до жанровото и стилово разделение на творците и публиките и съществува в рамките на разделени субкултурни общности. Липсата на мрежа и обединение на свободната музикална сцена в София и на независимите музиканти са предпоставки за **бавното и развитие като „сцена“ спрямо тази в Берлин и други европейски градове, където към 2016 свободните творци и музикалният пазар си взаимодействат с ярка полза за градовете и изкуствата.**

Изпълнители на Блус, Рок, Поп Рок, Хард Рок, Метъл, Хард Кор, Фънк, Прогресив, Нойз, Индъстриъл, Амбиент, Дъб, Минимал, Дръм ен бейз, Дъбстеп, Трап, Ска, Пънк, Уейв, Хип хоп, ИДМ, Джаз, Поп, Фюжън, Реге, Латино и много други стилове както и такива, които ги смесват или търсят нови различни стилове образуват основната маса музикални събития.

Класическата музика, макар и „патент“ на няколко музикални институции, сред които водеща е Софийска филхармония също е представена на свободната сцена. Съществуват около 10 независими формации, които изпълняват барокова, неокласика, предкласика и съвременна музика. Сред тях са „Luxuria Eurgoraе“ създатели на Фестивал „Изкуството на барока“, и „МОДО“ известни с фестивала за класическа музика със субтитри, Концерти на възглавници, които са обърнати към конкретни аудитории в София.

Граничните жанрове, както и свързването на жанровете страдат от липсата на независим оркестър и практически **нямат развитие**. Спорадичните опити, дори качествени, не оцеляват дълго. Интересно явление е **Орфеус оркестра** (<http://orpheusnyc.org/>), от Ню Йорк, който предизвиква художествени граници, вдъхновява публиката и изгражда широка и активна аудитория в Ню Йорк и в целия свят. В София няма подобни смели проекти за нов прочит на класическата музика и процеса на оркестриране, които да разширяват публиките и да срещат нови.

На пръв поглед динамиката е положителна, но **реалността, в която организациите работят и срещат своите публики на живо и през пазарни посредници е сложна**. Тя е по-трудна в София в сравнение с други градове в Европа. **Непрестанно и видимо от сцената изтича талант**. Водещ пример в това отношение е класическата музика. В последните десетилетия **масово емигрират високо квалифицирани класически музиканти, които намират реализация и развиват таланта си по света**. За световните успехи на някои, които почти никога не са концертирали в България само слушаме и четем. За други като Христо Казаков – пианист, Христо Кузманов – виолончело, Лора Чекоратова – пиано, Георги Вълчев – цигулка българската публика дори не

чува. От друга страна залите не са често полупразни и публиката не е достатъчно стимулирана да ходи на класически концерти.

Основният проблем на сцената в София се проявява в **криза на представителност, когато трябва да се дефинират културни политики, да се договорят отношенията с клубове и фестивали и с организациите, защитаващи авторските права**. Тази криза забавя развитието на сцената и разширяването на нейния дял от икономиката на града. Голяма част от творците не виждат бъдеще за себе си и семействата си в София и България. Почти невъзможно е човек да се издържа от участието си в независимата сцена и изборът е или пренасочване в някоя индустрия или напускане на страната

Действията за партньорства на местни културни политики със сцената биха помогнали част от събитията на свободната сцена да обхване и периферията на града. В момента огромната част от активността е ситуирана в центъра на града. Работният цикъл на столичани закономерно води до концентрация на концерти в петък, събота и неделя. За разлика от София, много европейски градове съобразяват публичния транспорт с тази не само музикална активност и осигуряват наличието на нощно метро и автобуси. Особено важни за София са дейностите свързани с концерти с образователна цел. Например, те мога да наситят заедно с летните фестивали и събития времето извън основния активен сезон на музикалните събития, който е от началото септември до средата на юни.

1.2.3 Тенденции в периода 2014 – 2016

Талант и професионално развитие

В София годишно образование в музикално изкуство на високо професионално ниво получават около 150 души от НМУ "Любомир Пипков", НМА "Панчо Владигеров" и НБУ. Всяка година към свободната сцена на София се вливат нови творци и групи. Част от тях идват от други градове и заедно с завършващите музиканти и млади непрофесионалисти, които избират музиката, носят бъдещето на сцената.

С навлизане на дигиталните технологии и електронната музика все повече хора без музикално образование се включват в сцената, което намалява възможностите за изява и пространството за образованите музиканти, но и увеличава здравословната конкуренция и разчупва някои стилови рамки. Това се случва с различен интензитет в различните жанрове. Най-слабо в класиката и джаза, които остават по тясно профилирани и почти изцяло се съставяват от високообразовани музиканти. Всички тези групи музиканти чрез свободната сцена за музика в София, търсят своето музикално звучене и имат нужда от **пространства за експерименти и работен процес**.

София предлага недостатъчно репетиционни пространства. Количеството и размерът на сцените и наличните технически и финансови възможности влияят силно на форматите, в които се случват проектите на свободната музикална сцена. Мотивация за експеримент са **резидентни програми и проекти за международен музикален обмен**, които София не предлага. Не на последно място ниското заплащане за музикантите, в инициативи които създават **рискови продукти или формират нови вкусове** е демотивиращо. В голяма част от клубовете DJ-те са предпочитани. Голяма част от изпълнителите не успяват да съществуват финансово само с музикалните си начинания и са принудени да работят в други индустрии, като филмовата, рекламната, развлекателната и др. Рядко групи от над четири човека и “не-камерни” ансамбли за класическа музика са устойчиви. ф. Тази тенденция води до текучество на музиканти в много от проектите на софийската сцена и до известна несигурност в средата.

Поради тези особености на **Софийската сцена в голяма степен тя се развива с по-бавни темпове в сравнение със свободната музикална сцена в централна и западна Европа**. Много големи градове се ползват от плодовете на свободните си сцени. Безспорен пример за това е Берлин. Прирастът на туризма в града е тясно свързан с развитието на независимата сцена, в която се вливат таланти от цял свят включително и от България.

Технология и стандарти

Липсата на целева подкрепата за професионално развитие за творците и устойчивост на съществуващите организации влияе пряко върху факта, че музикалната сцена е фрагментирана. По-голямата част от изпълнителите не са организирани във формални или неформални групи. В повечето случаи изпълнителите са и продуценти, което се дължи на **слабо развит интерес към подпомагане на този вид изкуство**.

С развитието на дигиталните технологии, интернет и по-точно - социалните мрежи, платформите за споделяне на музика и дигиталните продажби, организацията на свободната музикална сцена и разпространението на продуктите ѝ коренно се промени. Музикантите постоянно развиват уменията си за **маркетинг и публичност на глобалния дигитален пазар**. Важна, стратегическа пречка за развитие на сцената в София е **липсата подкрепа за стабилно междинно звено, което се занимава с културен мениджмънт, продуцентска и импресарска дейност**. Успешното развитие на няколко групи е изключение, което потвърждава ефекта от инвестиции. Такъв пример е “Фюжън ембаси”, които продуцират група “Оратница”.

„Независими“ музикални проекти трудно могат да извлекат полза от дейността на големите организации, които защитават **авторските права** като Мюзикаутор и Профон. Те по-често работят в интерес на големите и популярни изпълнители. Това лишава участниците от свободната сцена от едно значително по-ярко присъствие в културното пространство и намалява възможностите им за разширяване на приходите и пазарния дял.

Споделяне с публики и професионални мрежи

В момента не само частния сектор, но и публичния трудно разпознават добавената културна стойност и икономическия потенциал на свободната сцена. Във второто десетилетие на 21 век, в поле на глобална конкуренция за интереса към музикалните продукти, обществената подкрепа за концерти на живо е с още по-голямо значение. В сравнение с близките балкански столици **в София няма достатъчно сцени за жива музика**, а на открито постоянно функциониращата сцена е само една /"Маймунарника"/. Голямата сцена в Борисовата градина и новата пред НДК са сравнително пасивни. Легендарната сцена на Лятното кино е в разруха. Сцените за експериментална, авторска музика са оскъдно малко. /"Мейз", "Строежа", "Чешкия културен център", Студио 1 на БНР, "Три уши", "Арт хостел", "Чай в фабриката"/. Останалите сцени за музикални проекти са сравнително тясно специализирани и ориентирани към потребителски публики, а не към различни и нови видове аудитории. Те представят едва няколко музикални стила. /"София лайв", "Студио 5", "Суингинг хол", "Алкохол", "Тънка Червена линия", "4KM"(главно електронна музика), "Микстейп 5" и др./

Всички горепосочени сцени, с изключение на Чешкия културен център, Студио 1 на БНР и спорадични събития в Кино Влайкова, Дома на киното и някои театри, са по-скоро **част от развлекателната индустрия**. Частният сектор има икономическа мотивация и рядко залага на лица от свободната сцена, защото ги определя като **рискова инвестиция**. Освен това, съществуването на тези „пространства“ е свързано с продажба на алкохол и **рядко на сцените им се появяват експериментални и новаторски проекти**. Може би единственото изключение е клуб "Мейз".

Споделянето с публики на некомерсиалните музикални проекти е под постоянен натиск да се „превърне“ културната активност в икономическа стойност. Мотивацията, разбира се, е смесена, но има и изключения. Свободните артисти имат за главна мотивация волята си да случват изкуство, без компромиси с разбиранията си за посланието, съдържанието и формата на продуктите и процесите зад тях.

Свободната музикална сцена в София е все още в фазата на формиране на по-широка публика. Това е процес, който тече бавно чрез живите изпълнения и присъствието в интернет. В настоящия момент и обстановка голяма част от *артистите се справят сами и добиват ценни знания от всички области свързани със музикалната сцена* (от запояването на кабели до дизайн на плакат за събитие). Това развива участниците, но крие и своите рискове, и със сигурност усложнява задачата им. Голям е потенциалът на свободната музикална сцена в нейната работа с **продукт основан на процес и създаване на спонтанна музика с висока образователна стойност**, спомагайки на музикалната теория да прелива към експериментална практика, както и за организиране на различни видове неформално образование.

Срещата на свободната музикална сцена и публиката се случва въпреки липсата на достъп до платформа, която да съдържа информация за събитията. Най-често хората разбират от социалните мрежи или разговор с приятели за предстоящ концерт. *Отразяването на събитията на независимите музиканти в големите медиите се случва основно в програма Христо Ботев и радио Бинар, и двете част от БНР.* В

дигиталното пространство отсъства медиен канал, който да се опитва да обхване свободната музикална сцена. Интернет медията "Концерти БГ" беше такъв опит, но без достатъчно финансиране и подкрепа от обществен фонд този проект не успя да просъществува дълго. В момента е невъзможно един посетител или жител на София да избере събитието, което иска да посети като черпи информация само от един източник. **Анализът ни показва, че общините и институциите в София, използват рядко потенциала на свободната музикална сцена** и имат главно социални, политически и икономически причини да организират музикални събития, като съответно се обръщат към изпълнители от поп индустрията.

Условията за работа, заплащането и напредналите процеси на разширяване на публиките за новаторска музика, както и желанието за контакт с нови аудитории са сред основните причини Софийски независими музиканти все по-често да се изявяват на международната сцена. Примери за изпълнители, които по-често се появяват на международната сцена, отколкото на българската:

1. **Иван Шопов** - известен под творческите псевдоними "Кух" и "Балкански" има 60 издадени плочи и над 20 CD. Постоянно концертира в чужбина в Великобритания, Австралия, Нова Зеландия, Мексико, Колумбия, Франция, Дания, Швейцария, Белгия, Испания, Португалия, Словения, Полша, Германия, Холандия, Чехия, Австрия, Сърбия, Русия, Казакстан, Румъния, Унгария и други. Има регулярни участия всеки уикенд в европейски клубове и по фестивали.
2. **Климент Дичев**, композитор и артист с над 150 участия/изпълнения на живо през последните три години на големи фестивали и клубове в повечето европейски държави както и Индия, Австралия, САЩ, Израел, Бразилия, Мексико, Мароко и др. представя няколко солови и съвместни проекта в разнообразни електронни стилове, пише музика за филми, 3д мапинги, танцови спектакли, реклами. Издава няколко албума за австралийски, италиански и френски лейбъли, участва в организирането на алтернативните събития "Артмосферик" в София и страната.
3. **Александър Деянов**, известен като "Скилър" се изявява на международни сцени в Япония, САЩ, Англия, Германия, Дания, Русия, Полша, Италия, Австрия, Швейцария, Чехия, Румъния, Сърбия, Словакия, Гърция, Китай, Норвегия, Индия и др. Наричан е още "Бързата уста" на Изтока. Носител е на наградата "Икар" за театрална музика за 2011 г. През 2012 г. става световен бийтбокс шампион. **Адриана Николова**, по-известна като "Печенката" става същата година шампион при жените. Тя съчетава бийтбокс и оперно пеене и последните години активно концертира и участва в множество музикални проекти.

Александър Деянов на концерт (личен архив) и церемония за връчване на ИКАР 2011 (снимка Булфотото)

Международно измерение, в което сцената може да привлече ползи за **културната дипломация** на града също е „импровизирано“. Всяка сцена има нужда от връзки с другите държави и съотнасяне с останалия свят. Тези контакти за момента съществуват главно във виртуалния свят на интернет. В Европейския съюз, а и извън него периодично се провеждат **изложения, конференции и фестивали на музикалната сцена**. Голяма част от организациите в сектора са свързани в **мрежи**. Качеството на продукта е на световно ниво, а в много страни процесът на формиране на широка публика за този вид изкуства е в по-напреднал етап.

За съжаление **софийската, а и като цяло българската музикална сцена отсъстват от международните професионални мрежи и форуми** или имат спорадични появи. Едно от малкото изключения са *Фюжън ембаси*, които през последните няколко години участват като делегати и/или лектори на конференции “ПИН” в Македония, на издания на “УОМЕКС” в Солун, Кардиф, Сантиаго Де Компостела и Будапеща, на “Клуб енЕвропа” в Дрезден, “Бабел Мед” в Марсилия и издания на “Фира Медитеранеа” в Барселона. Самите те организират две поредни години музикалната конференция “МюзикПРО” в София, която включва още представяне на артисти и търговско изложение.

1.3 Потенциал за развитие и основни проблеми пред свободната сцена за музика

Свободната музикална сцена и образованието на столичани не срещат своя естествен контакт въпреки насоките на стратегиите за развитие на София. В часовете по музика не присъства информация за съвременната музикална сцена на града. Въпросът за такова присъствие е сложен и образователните институции изчакват оценката на времето за това кое произведение е стойностно, но също така пропускат да създадат траен интерес към изкуствата, който за София е въпрос на връзка между творци и аудитории. Сигурно е обаче, че *пряк досег и целенасочена информация би била ценна за процеса на формиране както на публики, така и на вкусове и възпитание в най-големия град в България с най-голям дял подрастващи.*

Свободната музикална сцена е важна част от духа на София. В трудни условия тя все пак успява да расте и да създава качествени продукти, съизмерими със световните. Международният опит показва, че около

пространствата за процес и изява на свободната сцена за музика се разгръща интензивна дейност. Те **развиват всички аспекти на сцената и участниците в нея. Създават се множество връзки и възможности, които имат огромен ефект върху цялата сцена. Такива пространства София няма.**

В София липсва също мащабен и видим фестивал на независимата музикална сцена. Фестивалите са едни от най-значимите срещи на свободната сцена с нови публики. Един мащабен ежегоден форум би имал международно измерение и множество плюсове както за сцената, така и за икономиката на града. Около случващите се фестивали в града има **много неясни и затрудняващи развитието фактори.** Това сочат и изводите на “Бяла книга с анализи и предложения за реформи в сферата на фестивалите в България”,¹ Според това изследване: “... фестивалите се организират и финансират от местната власт без одобрени устройствени правилници и система за наблюдение и оценка; Липсва публичност на информацията за финансиране на фестивални събития от страна на централната и местна власт; Отсъствието [им] от статистиката, ... възможност за оценка на протичащите процеси, продуктивен творчески дебат и популяризирането в чужбина; ... Липсва дългосрочно планиране на фестивалите. ... децентрализацията на художествените и творчески дейности; ... С малки изключения фестивалите не работят в партньорство с туристическата индустрия;...”

Създаването на повече сцени за свободна музика и места за репетиции ще развие творците и организациите и ще доведе до постепенно обединяване, формиране на нови и разширяване на вече съществуващи публики.

Обновяването на нашата представа колко многообразен е музикалният пулс на този град **чрез подходяща информационна подкрепа и среда за разпространение и споделяне** би го направил привлекателен не само за туристи и гости, но би променило и настроенията на града.

Създаването на среда за повече публични и частни инвестиции в подкрепа на независимата музикална сцена ще повиши потенциала на творците за превръщане на **София в притегателен център за съвременно изкуство на Балканите.**

¹ Изготвена по проект „Българо – норвежко партньорство за прозрачна и ефективна публична подкрепа на културния сектор в България“ - инициатива на сдружение „Българска фестивална асоциация“ в партньорство с Норвежката фестивална асоциация, осъществяван с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на НПО в България по ФМ на ЕИК 2009 – 2014.

2. ВИЗИЯ за развитие на свободната сцена за Музика в София

Свободната музикална сцена в София е стъпила на здрава основа, която ѝ позволява да разгърне своя потенциал, споделяйки ресурсите на града. На база обстоен анализ на всички субекти, които формират и взаимодействат със свободната сцена в София се осъществява ключова подкрепа за най-бързи и значителни действия в посока устойчивост и разрастване.

- Местната власт разпознава културната стойност на свободното изкуство за София и подкрепя участниците в нея. Те имат достъп до ресурсите на града.
- В резултат музикалната сцена става все по-важен фактор за културния и икономически живот на столицата.
- Утвърждават се все повече организации, които имат своята независимост и самостоятелни структури. Това удвоява ефекта от всяка публична инвестиция в сцената и катализира нейното развитие.

Видимата и ярка свободна сцена за музика води до разрастване на творческите индустрии, на културния туризъм и на позитивния имидж на града в международен план. Това е предпоставка за подобряване и развитие на културния капитал на София и нейното съпоставяне с други градове на изкуствата в Европа.

2.1 Краткосрочна - 2019 (обозрими и наложителни първи стъпки към промяна от проблем във възможност - реалистични и постижими)

В краткосрочен план до 2019 свободната сцена е намерила партньор в лицето на общината. Създаден е регулаторен механизъм за стратегията подготвена от проект “Споделена Визия”, която е приета от Община София. Този регулаторен механизъм извършва наблюдение, контрол на изпълнението и актуализация. В този орган участват и представители на свободната музикална сцена.

Предоставени са пространства за процес, продукция и концертни изяви на творците и организациите. Създаден е музикален експорт офис, подпомагащ заедно с програма “мобилност”, концерти в чужбина, участия на изложения и форуми и промотиране на продукцията на независими

музиканти и организации, както и гостуването на повече чуждестранни творци и експерти в България. Разтварянето на мащаба на сцената и преливането ѝ към международната разкриват по-големи възможности за контакти, финансиране и развитие.

София е улеснила административните процедури за организиране на концерти на открито и търси партньорството на сцената и на ведомства, за да подобри средата за изяви пред жива публика. Парковите пространства, площадите и някои улици в центъра на града се превръщат в сцена за повече музикални събития. Такива активности променят облика на града.

Съществуващите механизми за сътрудничества между публичния сектор и свободната музикална сцена вече включват добри примери, като Център за култура “Топлоцентралата” и ежегодния фестивал на независимата сцена за музика.

Разработват се нови инструменти за развитие на свободната музикална сцена. Столицата използва различен вид програми от бюджетните възможности, и на общината, и съвместно с ведомства, управляващи програми в областта на културата, образованието, икономиката и туризма. В процеса на изработване на критериите за оценка на проектите свързани с музикалната сцена участват и представители на независимата сцена.

2.2 Дългосрочна - 2023 (гарантира устойчивост с трайни промени в структуриране на средата със срещане на различни интереси)

Технологичното и професионално развитие на организациите се подобрява чрез ефикасни финансови инструменти за устойчиво развитие и създаване на нови пространства за концерти, репетиции и обмен. Свободната музикална сцена в София е активна част от международни културни мрежи. Това дава на нейните организации шанс да участват в голям брой международни проекти, които постигат видимост на световния пазар за изкуства и сред чуждестранните публики.

Свободната музикална сцена си партнира успешно с образователните институции и е важна част от формалното и неформално обучение на подрастващите.

София е домакин на музикални форуми, които развиват всички аспекти на свободната сцена. Чрез творчески обмен и резидентни програми в града се задълбочават международните връзки на сцената. Тя изнася все повече концерти и музикални продукти навън. Нови дейности на музикалния експорт офис развиват творци и организации и ги свързват с публики и пазари в Европа и света.

До 2023г. броят на организациите и творците е нарастнал. Стабилността в сектора и добрият пример на устойчиво функциониращи участници в свободната сцена са предпоставки за намаляване на емиграционните процеси и разширяване на дейността. Способността на музикалната сцена да се самоструктурира е база, върху която подпомагането от публичния сектор надгражда.

При благоприятно разгръщане на стратегията и превръщане на София в **град на изкуствата** със силна свободна сцена, ще нарастнат и приходите от свързаните с нея други творчески и технологични индустрии и от туризъм. Това ще даде възможности за създаване на финансов фонд формиран от приходите от секторите, които ползват пряко или косвено блага създадени от свободната сцена и за **насочване на средства към изкуствата особено с цел експериментална и изследователска дейност.**

3. ЦЕЛИ на свободната сцена за музика в София

3.1. Осъзнаване на културната стойност на процесите и продуктите на творците от свободната музикална сцена и важната им роля в изкуството, индустриите и особено за обществото.

3.2. Подкрепа за развитие на организациите и професионално израстване на творците. Разпознаване на ресурса на свободната музикална сцена от страна на местната власт и изграждане на успешни модели за публично-частни партньорства.

3.3. Разширяване на публиките и пазарите за музика сред подрастващите и различни аудитории с участие на свободната сцена. Намаляване на емиграцията и превръщане на София в привлекателен за творци и творчески партньорства град.

3.4. Трайно превръщане на София, в център за музикални изяви на свободната сцена на Балканите. Разрастване на сцената както в рамките на София, така и в международен аспект.

4. ПРИОРИТЕТИ за развитие на свободната сцена за МУЗИКА в София

4.1. ПОВИШАВАНЕ НА РАЗБИРАНЕТО ЗА ЦЕННОСТТА НА ДЕЙНОСТИТЕ НА СВОБОДНАТА СЦЕНА ЗА МУЗИКА.

4.2. ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ И РАЗГРЪЩАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА НА СВОБОДНАТА МУЗИКАЛНА СЦЕНА.

4.3 ОТВАРЯНЕ И МЕЖДУНАРОДНО ПРИСЪСТВИЕ НА СВОБОДНАТА МУЗИКАЛНА СЦЕНА .

4.4 УЧАСТИЕ НА НЕЗАВИСИМАТА МУЗИКАЛНА СЦЕНА В ИНИЦИАТИВИ, СВЪРЗАНИ С ФОРМАЛНО И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ.

5. ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

5.1. Присъствие на свободни артисти в органи на културната политика на общината

- Увеличаване на присъствието на артисти и експерти, представители на свободната музикална сцена, в общински органи свързани с културни политики: като комисии и журита, участието им в изработването на критерии, механизми за оценяване на проектите и техните резултати, както и инициирането на съвместни проучвания.

Очаквани резултати: Потенциалът на творците от свободната сцена, опитът им свързан с алтернативното финансиране на проекти и новаторските им идеи, биха били ценен консултантски и експертен ресурс за общината за оптимизиране на мерките и резултатите от тях.

5.2. Задълбочен, периодичен анализ на свободната музикална сцена в София

- мониторинг и актуализация на стратегията за развитие на свободната музикална сцена
- анализ на процесите в сцената
- на разширяването на публиките
- на международното присъствие
- на връзката с туризма и икономиката на града

Очаквани резултати: Събиране и анализиране на данни, както и отворен достъп до тях. Оптимално използване на ресурсите отделени за свободната музикална сцена и повишаване на ефективността при създаването на нови и актуализирането на стари политики на общината. Подобряване на управлението на съществуващите и бъдещите програми и финансови инструменти на публичната администрация спрямо тази част от независимия сектор.

5.3. Оптимизиране на финансовите инструменти.

А. Обособяването на отделно направление на програма “Култура” за развитие на музика и увеличаване на бюджета за средства отпускани на конкурсен принцип.

Очаквани резултати: До 2019 нарастване на бюджета до 785 000 лв. годишно, а до 2023 – 835 000 лв. годишно. Нарастване на продукцията и повишаване на качеството ѝ. Разширяване на сцената за независима музика.

Б. Оптимизиране на инструментите за финансова подкрепа. Създаване на отделни направления за:

- Процес, продукт и разпространение

Редовни (на всеки 6 месеца) сесии за създаване на музикално съдържание и разпространението му.

Очаквани резултати: Нарастване на продукцията.

- Подкрепа за дебютиращи творци. (на всеки 6 месеца)

Очаквани резултати: Подпомагане на финансово рисковите авангардни функции на сцената. Подпомагане на професионалното развитие на творците.

- Резиденции и обмен (на всеки 6 месеца)

Проекти за творчески резиденции и обмен, възможност за финансиране на експериментални и новаторски процеси с международно участие.

Очаквани резултати: Подпомагане на професионалното развитие на творците и отварянето на свободната музикална сцена към света. Създаването на международни контакти и сътрудничества.

- Мобилност на изпълнителите

Периодични сесии на всеки 6 месеца за проекти за покриване на разходите и пребиваването на лица и групи от свободната музикална сцена на чуждестранни фестивални или клубни изяви.

Очаквани резултати: Утвърждаване на имиджа на София, като творчески център на Балканите. Развиване на международните връзки. Културна дипломация и привличане на повече туристи в София.

- Формално и неформално образование

Ежегодни сесии за инициативи, свързани с представяне на дейността на свободната музикална сцена сред подрастващите, както в образователни институции, така и извън тях. Проекти за участие на свободната музикална сцена в образователни практики за подрастващи и маргинализирани общности (малцинства, емигранти, деца със специфични потребности и др.).

Очаквани резултати: Разширяване на публиките. Впрягане на мощта на свободното музикално изкуство в служба на общността, за интеграция и просвещение.

В. Подкрепа за развитие и устойчивост на организациите

Необходимо е част от инструментите да имат по-дългосрочен характер, за да могат организациите да имат устойчиво структурно развитие и условия за разгръщане на дейностите и потенциала си в периодични събития, по-дълготрайни творчески процеси и малки и по-големи фестивали.

- Ежегодни сесии за организации, продуциращи свободна музика, създаващи звена за културен мениджмънт, връзки с обществеността и импресарска дейност. За инициативи създаващи мрежи, форуми или периодични събития. Възможност за удължено 3 годишно финансиране, за придобиване на по-голяма устойчивост.

Очаквани резултати: Надграждане над структурните възможности на сцената. Нарастване на броя на организациите. Постепенно запълване на липсите на междинни звена за културен мениджмънт. Повишаване на потенциала за набиране на частно финансиране и поощряване на предприемаческия дух. Постепенно преодоляване на фрагментираността на свободната музикална сцена.

Подобряване на устойчивостта на фестивалите. (Първата година на повечето фестивали често е рискова и с всяко следващо издание нараства публиката, както и допълнителното финансиране от частния сектор.)

Адресиране на специфичните нужди на класическата музика за създаването и поддържането на нови оркестрови формации, различни от държавните, които да работят и с образователна цел и за разкрепостяване и свързване на жанровете.

Г. Целева подкрепата за ежегоден фестивал на независимата сцена за музика в София.

Очаквани резултати: Развитие на творците и организациите. Преодоляване на фрагментарността, консолидиране и формиране на мрежа. Допълнителна добавена културна стойност на града. Нарастване на приходите от туризъм и на частните инвестиции в свободната музикална сцена. Разширяване на публиките и международните контакти.

Д. Създаване на Музикален експорт офис.

Отделяне на ресурс за създаване на музикален експорт офис, който да проучва възможностите, да създава контакти с международни организации и да финансира пътуването, пребиваването и участието на представители на свободната музикална сцена на изложения, конференции и форуми по света.

Част от задачата на този офис е и обратният път на привличане на чуждестранни експерти и творци към столицата, както и подкрепа на международни проекти, които се случват в София.

Очаквани резултати: Нарастване на културния обмен. Включване на София в максимален брой мрежи. Нарастване на чуждестранното финансиране за проекти на или с участието на лица от свободната музикална сцена в града. Такава дейност би се отразила положително и на нарастването на количеството международни проекти, копродукции, творчески престои и културни обмени, в които участват представители на независимата сцена в София.

Създаването на нови и задълбочаването на вече съществуващите връзки с организации извън България, увеличава шансовете за намиране на допълнителна финансова подкрепа отвън за международни инициативи, в които участват представители на софийската независима музикална сцена.

Пример за успешна такава политика е Брюксел, където този общински орган функционира, играе важна роля в развитието на сцената, международния културен облик на града и привличането на повече творци и туристи в страната.

Е. Пространства за сценични изяви, репетиции и процес, интердисциплинарни проекти и творчески резиденции

Общината разполага с помещения подходящи за развитие на свободната сцена. София притежава 51 518 общински имота според изготвения от “Информационна система за общинска собственост” “Актуален регистър за общинска собственост”. Регистърът е извадка от данните в Актовете за Общинска Собственост (АОС), актуални към 01.07.2016 г. (<http://ims.gis-sofia.bg:8080/Sofia/index.jsp>) В процес на съвместна оценка , прецизиране на нужди и методика, те могат да променят звученето на града в обозрим период от време.

Очаквани резултати: Създаване на поне 3 нови сцени за свободна музика и поне 20 репетиционни пространства до 2019 и удвояването на броя им до 2023.

Стартирането на мултидисциплинарен културен център “Топлоцентрала” до 2019. Стартирането на още 2 центъра до 2026.

Предоставянето на общински пространства за провеждане на форуми на свободната сцена би катализирано обединението на артистите и организациите в мрежа, което би дало огромен тласък както на градското, така и на международното измерение на сцената. Способността на свободната сцена да се самоорганизира и относителната ѝ финансова независимост са сериозни предпоставки за ускорено развитие. Обединителните процеси трябва да се подкрепят от публичните институции.

5.4. Сътрудничество на свободната музикална сцена с общински институции

- Анализ на съществуващите механизми за сътрудничество.
- Разработването на нови модели за партниране между организации и участници в свободната музикална сцена и общината.
- Реформиране на общинските културни центрове. Създаване на експериментално поле за създаване на добри практики и управленски модел, който да е пример за бъдещи промени в ОКИ. Подходящо пространство за целта е ОКИ Средец в центъра на града. Посоката на реформиране би трябвало да бъде от центъра, където има най-голямо съсредоточаване на активна публика към периферията на София.
- Олекотен режим за издаване на разрешения за концерти на открито, както и подкрепа от общината, за насърчаване появата на все повече дневни концерти в парковете и подходящите за целта публични пространства.
- Субсидиране на клубове за предоставяне на поле за изява на експериментални и рискови проекти на свободната музикална сцена.
- Споделяне на ресурси като интернет пространство, юридическа помощ и консултации, общински рекламни площи за анонсиране на събития, техника, транспорт, електричество (при концерти на открито) и др.
- Организиране на обучителни програми със специалисти по арт мениджмънт, маркетинг и дигитални продажби.
- Подкрепа и действия за въвеждане на данъчни облекчения за търговски дружества, които поощряват некомерсиалната музикална сцена в свободна от алкохол среда.

Очаквани резултати: Установяване на успешни модели на сътрудничество и управление на съвместни проекти. Развитие на свободната сцена и културния облик на града.

5.5. Съвместни образователни инициативи, съвременно изкуство в училище.

Създаването на **общи проекти между общината и свободната музикална сцена** за представянето на продукти на действащи творци, както утвърдени, така и млади, би било една безценна културна инвестиция в бъдещето на града.

Очаквани резултати: Разширяването на съществуващите публики и развитието на нови такива. Ускоряване на устойчивото развитие на свободната сцена и запознаването на младите жители на София с дейността на независимите творци. Разгръщане на нови образователни хоризонти за учениците чрез запознаването им с една култура, различна от популярната.

5.6. Създаване и издръжка на Информационна платформа за събитията свързани със съвременни изкуства в града.

Създаване на иформационна платформа, която да обединява културния живот в града. Не само на независимата музикална сцена, но и на всички изкуства, сцени, театри, музеи и галерии.

Очаквани резултати: Информираността за всички предстоящи събития и възможността за избор би улеснила и разширила публиките в града.

Нарастване на пазарния дял на свободната музикална сцена от творческата икономика в града. Нарастване на туризма и налагането на образа на София, като културен център на Балканите.

Финансова рамка

:

По действие 5.3. Оптимизиране на финансовите инструменти.

Б. Оптимизиране на инструментите за финансова подкрепа. Създаване на отделни направления за:

- Процес, продукт и разпространение (на всеки 6 месеца)

2017-2019 180 000 лв. годишно.

2019-2023 200 000 лв. годишно.

- Подкрепа за дебютиращи творци. (на всеки 6 месеца)

2017-2019 50 000 лв. годишно.

2019-2023 60 000 лв. годишно.

- Резиденции и обмен (на всеки 6 месеца)

2017-2019 50 000 лв. годишно.

2019-2023 60 000 лв. годишно.

- Мобилност на изпълнителите (6 месеца)

2017-2019 90 000 лв. годишно.

2019-2023 100 000 лв. годишно.

- Формално и неформално образование (ежегодни)

2017-2019 70 000 лв. годишно.

2019-2023 85 000 лв. годишно.

В. Подкрепа за развитие и устойчивост на организациите

2017-2019 150 000 лв. годишно.

2019-2023 180 000 лв. годишно.

Г. Целева подкрепата за ежегоден фестивал на независимата сцена в София.

2017-2019 50 000 лв. годишно.

2019-2023 50 000 лв. годишно.

Д. Създаване на Музикален експорт офис.

2017-2019 35 000 лв. годишно.

2019-2023 40 000 лв. годишно.

Е. Пространства за сценични изяви, репетиции и процес, интердисциплинарни проекти и творчески резиденции.

2017-2019 60 000 лв. годишно.

2019-2023 60 000 лв. годишно.

По действие 5.6. Информационна платформа за събитията в града.

2017-2019 50 000 лв. годишно.

2019-2023 50 000 лв. годишно.

